

Taimistoviljelijät ry:n
ohjesarja

Kestävästi kotimainen

Kotipihan Perennaohje

Perennaryhmiä erilaisille kasvupaikoille: auringosta varjoon, kuivasta kosteaan

Monivuotisten kukkien istutusohjeet ja hoitoa helpottavia vinkkejä

Ota mukaan!

Kasvupaikka

ENSIN MAA KUNTOON

■ Riittävän syvä ja hyvälaatuinen kasvualusta on kasvien menestymisen edellytys. Kasvualusta on tavallisesti peltomultaa tai saven, hiekan, turpeen ja/tai kompostin seos. Perennoille voi ostaa erityisesti niille tehtyä seosta. Pienille perennoille varataan ainakin 20 cm, keskikokoisille 30–50 cm ja isoille 50–70 cm paksu kasvualustakerros.

Kasvialustassa ei saa olla monivuotisia juuririkkakasveja, kuten juolavehneää ja peltovalvattia.

KASVIT PAIKAN EHDOLLA

■ Kasvit valitaan aina kasvupaikan mukaan. Oheisilla sivuilla on erilaisiin olosuhteisiin sopivia perennaryhmiä. Huomaa, että sekä aurinkoisien että varjoisten paikan kasveja voi sijoittaa puolivarjoon. Jos kasviryhmässä on ravinnevaatimuksiltaan erilaisia kasveja, on turvallisinta lannoittaa kohtuudella.

Korkeimmat kasvit sijoitetaan taustalle kuten tämän ohjeen malliryhmissä. Jos ryhmää katsotaan joka puolelta, isot lajit istutetaan keskelle. Lehdistö on vähintään yhtä tärkeä kuin kukinta. Ehytlehtisiä, liuskaisia, pieni- ja isolehtisiä lajeja istutetaan vuorotellen. Hopeiset sekä puna-, kelta- ja kirjavalehtiset kasvit tuovat väriä pihaan silloin kun perennat eivät kuki.

Jos maa on pahasti rikkaruohottunut, se kannattaa vaihtaa puhtaaseen kasvualustaan.

Perennat eivät viihdy tiiviissä eivätkä märässä maassa lukuun ottamatta rantakasveja. Kun pohjamaa on tiivistä, hienorakeista ja pitkään kylmänä pysyvää savea tai hiesua, siihen sekoitetaan karkeaa hiekkaa, ja alue salaojitetaan. Perennapenkki tehdään savisen pohjamaan päälle ja ympäristöstään loivasti kohoavaksi. Kohopenkki lämpiää hyvin ja pysyy ilmapuna eikä vety edes syksyllä.

Herkästi kuivuvilla hiekka- ja soramailla perennaryhmälle kaivetaan yhtenäinen kuoppa, joka täytetään ravinteikkaalla kasvialustalla. Hiekka- ja soramaita ei yleensä tarvitse salaojittaa.

Myytävät kasvialustat on tavallisesti peruslannoitettu ja -kalkitettu. Muutoin paikalla oleva maa-aines kalkitaan ja lannoitetaan pakkausten ohjeiden mukaan. Kun kasvialusta on rakenteeltaan hyvää ja sopivan ravinteikasta, perennoja ei tarvitse lannoittaa joka vuosi.

Malliryhmiin on sijoitettu alku-, keski- ja loppukesällä kukkivia lajeja. Ryhmän ilmettä voi muuttaa vaihtamalla vaikkapa punakukkaisen tilalle valkoisen. Lähekkäiset värit (esim. punainen, oranssi ja keltainen) muodostavat harmonisimman yhdistelmän. Valkokukkaiset ja hopealehtiset kasvit sopivat kaikkiin väriyhdistelmiin.

ISTUTUSTIHEYD

Kpl/m² Taimiväli

4 50 cm

6 40 cm

8 35 cm

10–12 30 cm

16 25 cm

Malliryhmissä kasvien tyypillinen istutustiheys ilmoitetaan kpl/m².

Esimerkiksi jalopioneja istutetaan yleensä 4 kpl neliömetrille. Jos haluat siten kolme neliötä pioneita, taimia tarvitaan 12 kpl (3 x 4 kpl/m²).

Istutus ja hoito

Myytävät perennat ovat lähes aina astiataimia, joita voi istuttaa koko sulan maan ajan. Taimet kastellaan jo ruukuissaan ja ne asetellaan lomitain tuleville paikoilleen. Istutustiheys riippuu taimien koosta ja kasvilajista.

Taimelle kaivetaan kuoppa käsin tai istutuskauhalla. Jos maa on kuivaa, kuoppa täyterään vedellä ja annetaan sen imeytyä, ennen kuin taimi asetetaan kuoppaan. Astia poistetaan! Juuripaakun pinta tulee samaan tasoon kuin maanpinta. Multa tiivistetään käsin taimen ympäriltä. Juuripaakkua ei saa rikkoa. Lopuksi alue

kastellaan esim. sadettimella, jota käyttämällä vesi imeytyy tehokkaasti maahan.

RAJAUS HELPOTTAA HOITOA

■ Perennat rajataan aina nurmikosta. Reunat voi ”kantata” lapiolla pari kertaa kesässä, mutta on helpompaa upottaa maahan nurmikon tai kulkuväylän ja perennan väliin puupaaluilla tuettu lauta, muovinen reunanauha tai reunakiveys. Turveharkoilla saadaan korotettu istutusalue.

KASTELE REILUSTI

■ Juurtuvia taimia kastellaan pari kertaa viikossa, myöhemmin vain tarvittaessa. Maan pitää kastua ainakin juuripaakun syvyydeltä. Mullan kosteus tarkistetaan tunnustelemalla sitä käsin hieman maanpintaa syvemältä. Taimia voi myös suihkuttaa ja varjostaa.

SOPIVASTI HUOLENPITOA

■ Kun taimet ovat pieniä, on tärkeintä huolehtia kastelun ohella rikkakasvien kitkennästä. Kun taimet lopulta peittävät maanpinnan, rikkakasvit eivät enää mahdu niiden väleihin.

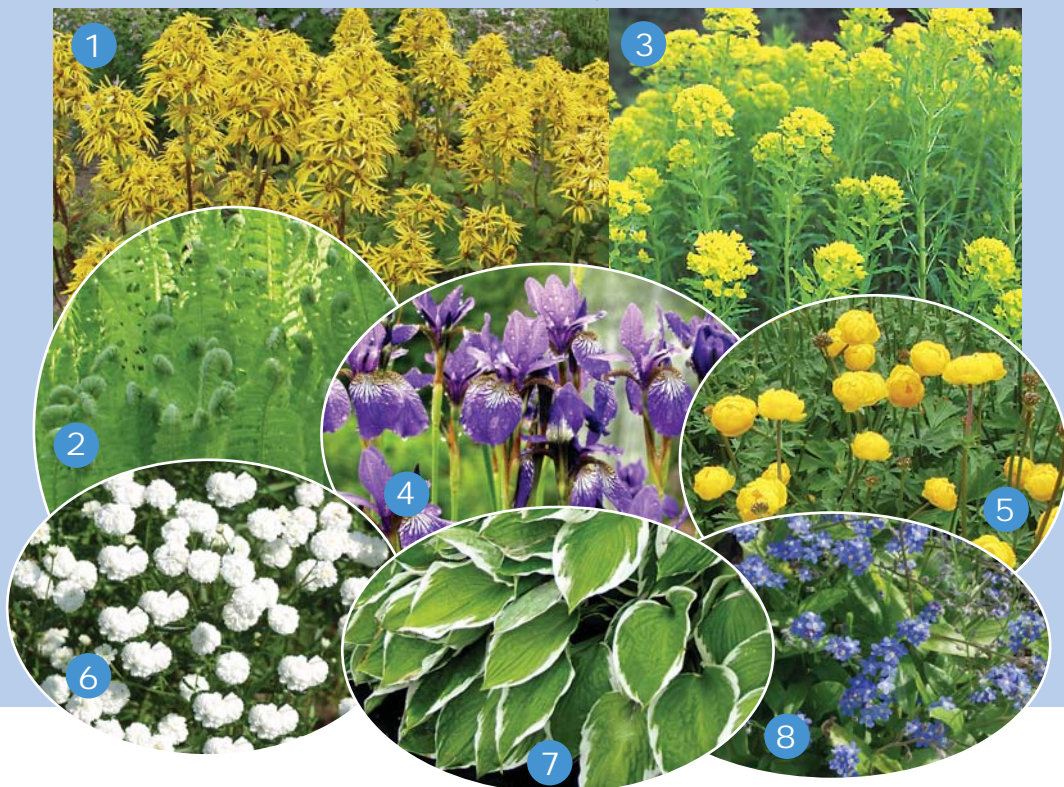
Perennoille annetaan kasvurauha. Niitä jaetaan vasta, kun kasvusto harvenee keskeltä ja kukinta vähenee. Kuihtuneiden versojen leikkaa-

minen syksyllä tai seuraavana keväänä ei ole välttämätöntä. Kasvit talvehtivat parhaiten, kun niille muodostuu luontainen talvisuoja kuihtuneista versoista. Kuoretunutta maan pintaa voi harata kevyesti, jotta vesi imeytyy paremmin maahan. Muutoin maan kääntämistä vältetään, sillä se nostaa pintaan rikkakasvien siemeniä ja voi vahingoittaa perennojen juuria.

Puunkuori ja muut penssilla ja puilla käytettävät maanpinnan katteet eivät pääsääntöisesti sovi perennoille. Turvallisin ja luontaisin kate perennaryhmään saadaan istuttamalla isompien kasvien väleihin maanpintaa myöten suikertavia maanpeiteperennoja. Tällaisia ovat esim. rönsyakankaali, rönsyansikka ja pikkutalvio. Kuivilla paikoilla tarkoitukseen sopivat vaikkapa maksaruohot.

Kosteahko

KESKI-RUNSA-SRAVINTEINEN MAA; AURINKO-PUOLIVARJO

Nro	kpl/m ²	KASVI	KORKEUS	KUKINTA	VAIHTOEHTO
1	4 kpl	nauhus	150 cm	VII–IX	4 kpl punalattu 150 cm VIII–IX
2	4 kpl	kotkansiiپی	100 cm	–	6 kpl rantakukka 80 cm VII–IX
3	4 kpl	rantatyräkki	100 cm	VI–VII	4 kpl valeangervo 90 cm VII–VIII
4	8 kpl	siperiankurjenm.	70 cm	VI	6 kpl keltakurjenmiekkä 90 cm VI–VII
5	8 kpl	niittykullero	60 cm	V–VI	8 kpl rantatädyke 70 cm VII–VIII
6	8 kpl	koreakärsämö	45 cm	VII–IX	10 kpl nappileinikki 50 cm VI–VII
7	6 kpl	kuunlilja	50 cm	VII	10 kpl kesäesikko 20/70 cm VII
8	10 kpl	lemmikki	30 cm	V–VII	8 kpl pallorentukka 30 cm V–VI

LISÄÄ KOSTEAN JA TUOREEN MAAN PERENNOJA

Isoja, istutus 4 kpl/m²: kanadanluppio, koristeraparperi, preeriamesiangervo, viiruhelpi.

Keskikokoisia 6–8 kpl/m²: tarhapiisku, kirjososimo, sikkiminesikko, tarha-alpi.

Kuiva & aurinkoinen

NIUKKA-KESKIRAVINTEINEN MAA

Nro	kpl/m ²	KASVI	KORKEUS	KUKINTA	VAIHTOEHTO
1	6 kpl	morsiusharso	70 cm	VII–IX	7 kpl hopeaikiviuhko 50 cm VII–VIII
2	10 kpl	tähkätädyke	50 cm	VII–VIII	6 kpl alppiipiikkiputki 70 cm VII–IX
3	6 kpl	komeamaksaruoho	40 cm	VII–IX	8 kpl ohotanmaruna 30 cm
4	8 kpl	ruusujuuri	30 cm	V–VI	6 kpl kultatyräkki 40 cm V–VI
5	8 kpl	verikurjenpolvi	20 cm	VI–VIII	8 kpl kaukasianmaksaruoho 15 cm VI–VIII
6	10 kpl	sininata	20 cm	–	12 kpl ketoneilikka 20 cm VII–VIII
7	8 kpl	rönsyleimu	10 cm	V–VI	10 kpl kaukasianpitkäpalko 15 cm V

LISÄÄ KUIVAN MAAN KASVEJA

Keskikokoisia 8 kpl/m²: miekkahirvenjuuri, nukkajäkkärä, peurankello, siperianmaksaruoho, syysmaksaruoho. **Pieniä 10–12 kpl/m²:** ajuruoho, hopeahärkki, hopearikko, jumaltenkukka, kultahanhikki, laukkaneilikka, patjarikko, sammalleimu, turkestaninmaksaruoho.

Aurinko

KUIVAHKO TAI TUORE, KESKIRAVINTEINEN MAA

Nro	kpl/m ²	KASVI	KORKEUS	KUKINTA	VAIHTOEHTO
1	8 kpl	sädepäivänhattu	80 cm	VII–IX	8 kpl tiikerililja 100 cm VIII–IX
2	7 kpl	päivänlilja	70 cm	VII–VIII	6 kpl kultakärsämä 80 cm VII–IX
3	8 kpl	palavarakkaus	60 cm	VII–VIII	8 kpl hohdekukka 100 cm VII–IX
4	7 kpl	kultatyräkki	40 cm	V–VI	8 kpl syysmaksaruoho 40 cm VII–IX
5	14 kpl	siperianunikko	25 cm	V–VII	8 kpl idänunikko 30/60 cm VI–VII
6	12 kpl	ketoneilikka	20 cm	VII–VIII	10 kpl keijunkukka 40 cm VII–VIII
7	10 kpl	hopeahärkki	15 cm	VI	10 kpl rönsyansikka 15 cm V–VI
8	10 kpl	tulikellukka	30 cm	VI–VII	10 kpl leimurakkaus 30 cm VI–VIII

LISÄÄ PUNA-ORANSSI-KELTAKUKKAISIA PERENNOJA

Isoja, istutus 4 kpl/m²: auringontähti, kultapallo. Keskikokoisia 6–8 kpl/m²: kesäkullero, kultakileija, punakärsämä, ruskolilja, rusopäivänlilja, syyskaunosilmä, tarha-alpi, tarhapiisku.

Pieniä 10–12 kpl/m²: japanin-, kulta- ja verihanhikki, kevätetikko, helokki, leimurakkaus, levisia.

Puolivarjo & aurinko

TUORE, KESKI- TAI RUNSASRAVINTEINEN MAA

Nro	kpl/m ²	KASVI	KORKEUS	KUKINTA	VAIHTOEHTO
1	4 kpl	ritarinkannus	150 cm	VII–VIII	5 kpl harmaamalvikki 150 cm VII–VIII
2	8 kpl	tarhakurjenmiekkä	70 cm	VI–VII	7 kpl päivänilja 70 cm VI–VIII
3–4	4 kpl	kiinanpioni	100 cm	VI–VII	8 kpl päivänkakkara 60 cm VII–VIII
5	8 kpl	syysleimu	70 cm	VII–IX	6 kpl punahattu 80 cm VII–IX
6	8 kpl	idänkurjenpolvi	40 cm	VI–VII	10 kpl loistotädäyke 40 cm VI–VII
7	6 kpl	jättipoimulehti	40 cm	VI–VIII	8 kpl komeamaksaruoho 40 cm VIII–IX
8	8 kpl	jalopähkämö	40 cm	VII	10 kpl mirrinminttu 40 cm VII–IX

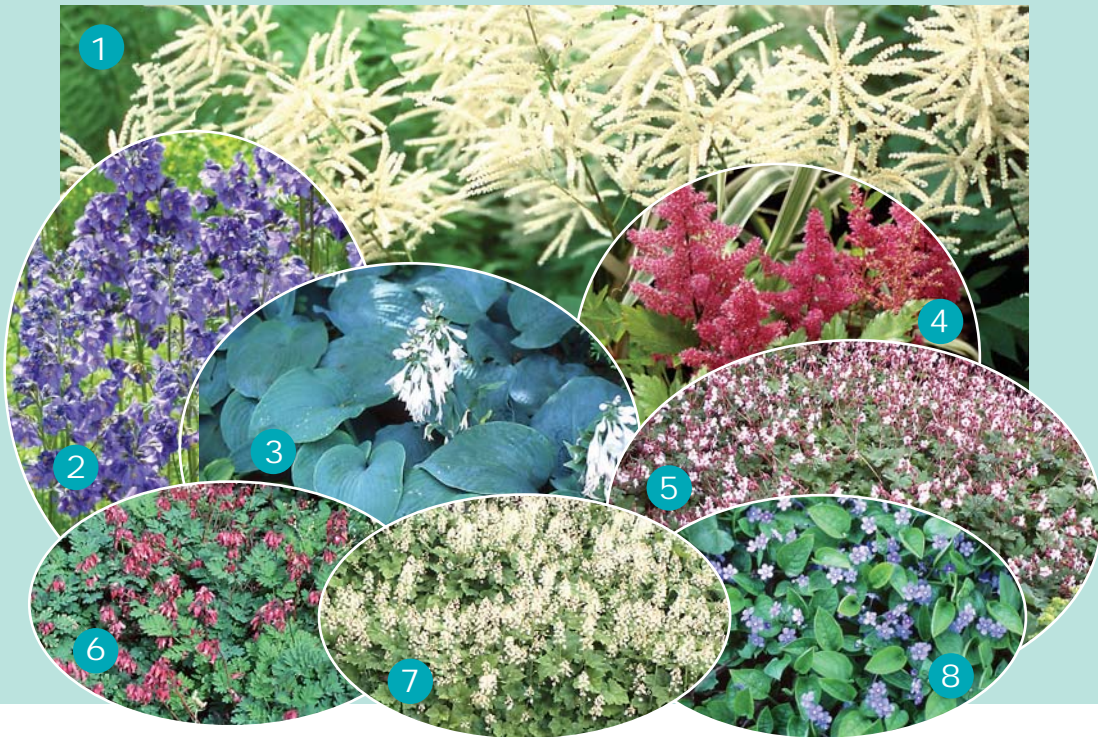
LISÄÄ VALKO-ROOSA-LIILA-SINIKUKKAISIA PERENNOJA

Isoja, istutus 5–6 kpl/m²: kellopeippi, mooseksenpalavapensas, perhoangervo, ukonhattu, virginiantädäyke. Keskipokoisia 8–10 kpl/m²: arovuokko, elokuunasteri, idänkurjenpolvi, kurjenkello, peurankello, niittysiniläva, tarhakallioinen, unelmatädäyke.

Pieniä 12 kpl/m²: katkerot, mätästädäyke, sarvirovokki.

Varjo & puolivarjo

TUORE, KESKI- TAI RUNSASRAVINTEINEN MAA

Nro	kpl/m ²	KASVI	KORKEUS	KUKINTA	VAIHTOEHTO
1	4 kpl	töyhtöangervo	150 cm	VI-VII	4 kpl nauhus 150 cm VII-IX
2	6 kpl	lehtosinilatva	70 cm	VII-VIII	4 kpl kotkansiipi 100 cm
3	6 kpl	sinikuunlilja	50 cm	VII-VIII	6 kpl tarhakalliokielo 80 cm VI
4	8 kpl	jaloangervo	60 cm	VII-VIII	6 kpl lehtoängelmä 120 cm VI-VII
5	8 kpl	tuoksukurjenpolvi	25 cm	VI-VII	6 kpl jättipoimulehti 40 cm VI-VIII
6	10 kpl	pikkusydän	25 cm	V-IX	12 kpl peittolehti 15 cm
7	10 kpl	tiarella	20 cm	V-VI	10 kpl rönsyansikka 15 cm V-VI
8	10 kpl	kaihonkukka	10 cm	V-VI	8 kpl rönsyakankaali 15 cm VI-VII

LISÄÄ PUOLIVARJON JA VARJON PERENNOJA

Isoja, istutus 4 kpl/m²: kilpiangervo, kilpirikko, kimikit, särkynyttydän, valeangervo.

Keskikokoisia 6-8 kpl/m²: konnantatar, tähtiputki, varjohiipat, varjolilja, vuorenkilpi.

Pieniä 10 kpl/m²: esikot, hopeatäpläpeippi, imikät, pikkutalvio, varjorikko, varjojrtti.